

2. World Development Indicators [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://data.worldbank.org/indicator/SL.GDP.PCAP.EM.KD>

УДК 332.1

Бугайчук Н. В.,
аспірант,

Качмар Н.Я.,
аспірант,

Львівська комерційна академія

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «СОЦІАЛЬНИЙ КОМПЛЕКС»

Завданням інтеграційних процесів країн у новий світовий порядок є забезпечення розвитку соціальної сфери як основного механізму економічного розвитку. Формування високого рівня життя населення забезпечується збереженням освітнього, інтелектуального, культурного, духовного та фізичного розвитку людей. Для цього необхідно створити сприятливі умови для розвитку соціальної сфери.

Варто зазначити, що науково-технічний прогрес зумовлює вихід на ринок широкого спектру інноваційних послуг, пов'язаних з інформаційними технологіями, комп'ютеризацією, новими способами комунікацій; знімає бар'єри при наданні послуг на відстані, стимулює розвиток міжнародного ринку послуг, відтак науково-технічний прогрес значною мірою забезпечуватиме розвиток соціальної сфери. Таким чином, прискорені інноваційні зміни, обумовлені науково-технічним прогресом, сприяли загальному соціально-економічному розвитку, підвищенню рівня життя населення [1, с.17-19].

В.І. Куценко та Я.В. Остафійчук, розглядають соціальну сферу як сукупність матеріальних, фінансових і трудових ресурсів, а також різноманітних відносин, які виникають у процесі їх взаємодії. Науковці

зазначають, що соціальна сфера організовує споживання створених у матеріальному виробництві благ і виробляє власні послуги. Вона охоплює галузі як виробничого, так і невиробничого характеру, завданням яких є покращення умов життєдіяльності людей у трудовій і культурно-побутовій сферах, їх фізичне та духовне вдосконалення, вирішення найважливіших соціальних проблем [2, с. 13-14]. У працях А.А. Пакуліної соціальна сфера розглядається як цілісна підсистема суспільства, що складається з соціальних спільностей, соціальних стосунків, а також організацій і галузей, які виробляють і надають послуги населенню в рамках реалізації завдань соціальної політики держави [3, с. 262].

Розвиток соціального комплексу й ринку послуг це надзвичайно уповільнений процес руху будь-яких ознак прогресу, що змінюється з наростаючим прискоренням, за яким настає завершальний етап насичення. Сьогодні у світі серед трьох головних секторів економіки – промисловості, сільського господарства, соціального комплексу – пріоритет належить останньому [6, с. 6].

У своїх працях А.А. Пакуліна та О.О. Топчій визначають соціальний комплекс регіону як сукупність видів економічної діяльності, спрямованих на задоволення потреб населення, а саме: системи освіти й охорони здоров'я, сфери культури, житлово-комунального господарства, транспортного обслуговування населення, торгівлі й ресторанного господарства, туризму і рекреаційної діяльності. Науковці зазначають, що соціальний комплекс регіону характеризується спільністю територіального розміщення, тісним взаємозв'язком його складових, залежністю від інтегральних процесів. Недостатній рівень одного або кількох видів економічної діяльності може призвести до уповільнення розвитку соціального комплексу в цілому або його руйнування [6, с. 6-7; 4, с. 297].

Ми погоджуємося із думкою А.А. Пакуліної та О.О. Топчія і вважаємо, що соціальний комплекс - це сукупність видів економічної діяльності, спрямованих на задоволення потреб населення і забезпечення збереження

освітнього, інтелектуального, культурного, духовного та фізичного розвитку людей.

Роль соціального комплексу у суспільному розвитку визначається двома головними функціями. Перша полягає в тому, що завдяки його функціонуванню створюється комплекс життєвих благ, необхідних для нормального розширеного відтворення робочої сили, а друга — в тому, що заклади і підприємства цього комплексу забезпечують підвищення рівня життя членів суспільства. Напрями розвитку соціальної сфери підпорядковані потребам розвитку як матеріального виробництва, так і нематеріального. Вона не тільки бере участь у відтворенні головної продуктивної сили суспільства — людини і тим самим активно впливає на створення сукупного продукту, а й визначає самі темпи соціально-економічного прогресу.

Соціальна сфера, задовольняючи потреби населення в культурних цінностях, освіті, охороні здоров'я, комунальному обслуговуванні тощо все більше впливає на виробництво матеріально-речового багатства через прискорення науково-технічного прогресу, створення необхідних передумов для підвищення рівня зайнятості у суспільному виробництві та раціонального використання трудових ресурсів, забезпечення розширеного відтворення робочої сили, удосконалення структури вільного часу працюючих. Одночасно з цим розвиток соціальної сфери сприяє розв'язанню таких соціальних завдань, як формування гармонійно розвиненої особистості, ліквідація культурно-побутових розбіжностей між містом і селом, між соціальними групами населення і районами країни [5, с. 234-235].

Таким чином, роль і значення соціальної сфери зростає і пріоритетними напрямками стають якісний людський капітал, конкурентоспроможна наука, передова освіта, право на вільний розвиток особистості та людська гідність, соціальна захищеність родин, стан охорони здоров'я, кон'юнктура ринку тощо.

Література

1. Куценко В.І. Соціальна сфера: реальність і контури майбутнього (питання теорії і практики) : монографія / В. І. Куценко; за ред. д-ра екон. наук,

проф., чл.-кор. НАН України Б.М. Данилишина / РВПС України НАН України. – Ніжин : ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2008. – 818 с.

2. Куценко В.І. Трансформація соціальної сфери України: регіональний аспект: монографія / В. І. Куценко, Я.В. Остафійчук; за ред. д-ра екон. наук, проф., чл.-кор. НАН України С.І. Дорогунцова. – К. : Оріони, 2005. – 400 с.

3. Пакуліна А.А. Інновації в управлінні соціальним комплексом / А.А. Пакуліна // Вісник економіки транспорту і промисловості (зб. наук.-практ. статей). - Харків : УкрДАЗТ. - 2013. - Вип. 41. - С. 261-266.

4. Пакуліна А.А. Соціальна сфера і соціальний комплекс в забезпеченні ефективної соціальної політики регіону / А.А. Пакуліна // Вісник економіки транспорту і промисловості (зб. наук.-практ. статей). - Харків : УкрДАЗТ. - 2012. - Вип. 40. - С. 295-298.

5. Розміщення продуктивних сил України: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / С. І. Дорогунцов, Ю. І. Пітюренко, Я. Б. Олійник та ін. — К.: КНЕУ, 2000. — 364 с.

6. Топчій О.О. Розвиток соціального комплексу регіону в умовах інтеграційних процесів: атореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук / О.О. Топчій. – Київ, 2009. – 19 с.

УДК 331

Мітрашевська О.В.,

аспірант,
кафедра управління персоналом та економіки праці,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

Малихін О.В.,

завідувач науково-дослідного сектору проблем підвищення класифікації
Державної установи Національний науково-дослідний інститут
промислової безпеки та охорони праці

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВА УГОДА – СУЧАСНИЙ ВИКЛИК У СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВІЙ СФЕРІ

Загально відоме визначення суспільства, — як організованої сукупності людей, тобто осіб-суб'єктів, (а ніяк не об'єктів-предметів), об'єднаних характерними для них відносинами на певному етапі історичного розвитку. Суспільство може бути самодостатньою соціальною системою, якщо вона заснована на взаємовідносинах людей, які у відповідності до своїх